СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 256. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 3-го ЛИСТОПАДА 1949. — No. 256. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, NOVEMBER 3, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свобода": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

ФЕДЕРАЛЬНИЙ ДЕФІЦИТ НА ПІВШОСТА БІЛІОНА

Вашинґтон, 1. листопада. — Адміністрація Трумана виявила, що бюджетовий дефіцит в біжучому скарбовому році, який кінчиться 30. червня 1950 р., дійде до висоти пять з половиною білйонів долярів, хоч у січні теперішнього року передбачувано тільки $900,000,000 дефіциту. Можливу нову висоту дефіциту замічено підчас ревізії книжок, яку звичайно переводиться після розпуску конґресу. Він спричинений надзвичайними видатками на закордонну політику й недостачею приходів. Звіт з перегляду книжок передбачує загальний видаток у теперішньому фіскальному році, у висоті $43,500,000,000, отже на $1,600,000,000 вищий ніж здавалося в січні. Приходи передбачені у висоті $38,000,000,000, отже на $3,000,000,000 менші ніж в січні. Це значить, що приходи будуть на 7% менші від сподіваних і це все робить різницю в бюджеті в сумі пять з половиною білйонів. Зменшення приходів приписують зменшенні цін, зменшенні приватних приходів і зменшенні зисків у підприємствах, а це впливає на зменшення податків.

АДМІРАЛ ШЕРМАН ГОЛОВОЮ МОРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ.

Віцеадмірал Форест П. Шерман назначений головою морських операцій на місце адмірала Луїса Е. Денфелда, як це оприлюднюють з Білого Дому. Шерман був у службі на водах Середземного моря в Европі, звідки його покликано несподівано до Вашинґтону. Він приїхав літаком шість годин перед появою оповістки про його назначення на високий пост. Підчас складання плянів для обєднання всіх ділянок краєвої оборони він подав був головний начерк. Давніше він був летуном в морській службі. Він має 35 років життя, отже належить до наймолодших вищих офіцирів. Обіймаючи високе становище, Шерман сказав, що підчинені офіцири мусять бути прихильниками злуки всіх трьох ділянок оборони. Передбачують, що теперішній заступник голови морських операцій, віцеадмірал Джан Д. Прайс, буде заступлений ким іншим тому, що він теж є противником злуки боєвих сил в одним департаменті.

КОНВЕНЦІЯ К.І.О. ВИКИНУЛА ДВІ ЮНІЇ.

Клівленд. — В другому дні річної конвенції Конґресу Індустріяльних Організацій перейшла ухвала, щоб усунути з членства в К.І.О. юнію електричних робітників і признати чартер іншій юнії, яка організуватиме тих робітників. Теперішній юнії закидувано завжди, що вона має урядовців — комуністів, які не повинуються головній управі. Негайно після того почалася дискусія над поправкою до статуту К.І.О., щоб не приймати в склад організації юній з комуністичними й тоталітаристичними наставленнями. Пізніше конвенція рішила усунути з організації юнію фармерського виряду.

МОЖЛИВІСТЬ ПОКІНЧЕННЯ ВУГІЛЬНОГО СТРАЙКУ.

Джан Л. Луїс, голова майнерської юнії, закликав комісію юнійної політики на наради до Шікаґо в понеділок. З цього заключає дехто, що на нарадах прийде до обговорення покінчення страйку, який уже триває 45 днів. Здогад опертий на вислові Морея в Клівленді, що інний власник може згодитися на покінчення страйку.

НАЙБІЛЬША КАТАСТРОФА В ЦИВІЛЬНІМ ЛЕТУНСТВІ.

Вашинґтон. — У вівторок перед полуднем скоїлася тут найбільша катастрофа в цивільнім летунстві, коли боєвий літак Пі-38 вдарив в торговельний літак Ді Сі-4, підприємства Істерн Ер Лайн і розколов його на двоє у висоті 300 стіп над землею. Літак Ді Сі-4 ішов з Бостону і мав осісти на Національнім Майдані. У ньому находилося 55 осіб, які загинули, коли літак упав по ріці Потомак. Пілотом в боєвім літаку був Ерік Ріос-Бріду, громадянин Болівії, який переводив вправи в літанні. Він теж є єдиний, що врятувався з катастрофи. Тому, що він покалічений, не можна було довідатися від нього про причини нещастя. Серед погибших находиться артистка-карикатуристка Гелен Е. Гокінгон з Ню Йорку, конґресмен Джордж Дж. Бейтс з Масачусетс і Майкел Кеннеді, колишній конґресмен з Ню Йорку.

Ще друге нещастя трапилося у Вашинґтоні, а саме в будинку почтового департаменту наступив вибух, який розсадив два горішні поверхи. Після того вогонь знищив важливі документи Федеральної Комісії. Здогадуються, що причиною вогню було коротке получення електричних дротів.

МІЛЙОН ДОЛЯРІВ ПОРУКИ ЗА КОМУНІСТІВ.

Ню Йорк. — Федеральний уряд згодився з поглядом адвокатів, що засуджені комуністичні провідники можуть мати підставу до закиду, що присуд над ними є неконституційний на підставі конституційної поправки про свободу слова. Це сказав у федеральному суді Ирвинг С. Шапайро, урядовець департаменту справедливости, коли приїхав з Вашинґтону до суду, щоб обороняти присуд в суді. Адвокати комуністів заповіли відклик від присуду, а тим часом зажадали випущення засуджених на волю за складенням поруки. Оборонці предявили по $10,000 поруки для кожного засудженого. Шапайро зажадав по $100,000 за сімох, а по $75,000 за чотирьох, одначе під умовою, що засуджені обіцяють шанувати закон підчас апеляції. Суд не видав свого рішення, тільки узяв внесок під застанову.

Відкладено відсиджування тюрми адвокатами.

Шість адвокатів, яких суддя Медіна засудив за непослух судові підчас розправи проти 11 провідних комуністів, внесли прохання, щоб їм відложити виконання кари до 12 грудня. Вони мали почати кару 15 листопада. Тому, що вони зголосили внесення відклику до 12 грудня, суд згодився відложити виконання кари до того часу.

ТІЛЬКИ 8,200 ІМІҐРАНТІВ У ЛИСТОПАДІ

Вашинґтон, 1 листопада. — Хоч програма переселення 205,000 імігрантів з европейської скитальщини передбачувала прибуття по 16,000 нових імігрантів місячно, федеральна Комісія для Ді Пі твердить, що в місяці листопаді можна буде перевезти тільки 8,200 осіб з Европи до Злучених Держав. Це стало необхідним завдяки постановам закону, в яких сказано, що 40 відсотків переміщених осіб мають походити з анектованих Советами країн, головно з Балтійських держав, а дальших 30 відсотків мають бути фармерськими робітниками. Комісія приготовила в цій справі звіт для президента Трумана з пропозицією, щоб конґрес змінив постанови закону, інакше Злучені Держави не сповнять свого зобовязання в справі переводу скитальників з Европи. В теперішньому складі діпістів тільки 19 відсотків походить з Балтійських держав, отже не можлив вибрати з них 40 відсотків. Щодо сільсько-господарських робітників, то між ними є тільки 20 відсотків фармерів, отже не можливе вибрати з них 30 відсотків. Не зважаючи на ті трудноші, як каже член комісії Гері Н. Розенфелд, 32 відсотків нових імігрантів поселено на фармах як фармерських робітників, а більше ніж 40 відсотків не є ані фармерами ані не походять з Балтійських держав. Трудноші в переселенні ще такі, що завірення на працю бувають сезонові, а коли імігрант приїде по сезоні, він уже не може дістати праці.

Стейти перевіряють можливість приміщення імігрантів.

Ст. Пол, Минн. — Яких 85 до 90 відсотків нових імігрантів достроюють себе до економічних відносин у Злучених Державах, а решта не може цього зробити, як це стверджено на конференції представників з десяти стейтів в справі розселення імігрантів. Речником такого погляду був представник Лютеранської Ради, який заступав думку допомогових організацій, що займаються перевозом нових імігрантів. Він пригадував, що побут скитальників у таборах впродовж 5-6 років причинився до зміни настрою людей і до змін їхньої працездатности. Наслідок того такий, що спонзор, який підпише завірення праці, заводиться в надіях і з того поширюється невдоволення проти нових імігрантів. Д-р Джордж Гілл, голова переселенчого комітету з Висконсин, зголосив такі проблеми в переселенні: 1. що зробити з імігрантами, які не надаються до праці, на яку вони записалися; 2. що зробити з імігрантами, які приїздять просто через федеральну комісію, коли не дасться знайти спонзорів; 3. потреба співпраці громад при розселенні нових імігрантів і при змаганнях стати громадянами; 4. допомога для спонзорів, які підписали запевнення мешкання і праці, а не можуть опісля їх виконати. — Появилася пропозиція, щоб стейти втримували картотеку осіб, які підписали запоруку, а теж список агенцій, які дають працю для імігрантів.

ВІДГОМІН МУЧЕНИЦТВА УКРАЇНСЬКИХ ЄПИСКОПІВ

Ню Йорк, 2. листопада. — Агентство „Асошіейтед Прес", а за ним великі американські щоденники з Ню Йорк Таймсом на чолі, передали сьогодні за повідомленням Ватиканської радіостанції з Риму вістку про мучеництво українських католицьких єпископів в совєтській каторзі на Сибірі та про совєтське переслідування релігії і церкви в Україні. В повідомленні пригадується насильну ліквідацію Кремлем Української Католицької Церкви в 1945 році та про знущання над українським духовенством. П'ятьох' єпископів — стверджується в повідомленні — засуджено на каторжні роботи та заслано на Сибір.

ПЕРША УКРАЇНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ В ТЕКСАСІ.

Боман, Тексас, 31. жовтня. — День 30-го жовтня 1949 став історичною подією в житті тексаських українців, бо того дня основано першу українську організацію в тім найбільшім стейті Злучених Держав — пише в окремому дописі до „Свободи" інж. Михайло Тишовницький. В установчих зборах взяло участь поверх 30 українців та створено „Українсько-Американський Клюб" в Гюстон, першим предсідником якого вибраний п. Василь Кори. Подробиці зборів та інтересні інформації про українців в Тексас будуть подані в довшому дописі в одному з найближчих чисел цього щоденника. Треба згадати, що вже на цих установчих зборах першої української організації в Тексас ухвалено вислати привіт Четвертому Українському Конґресові у Вашинґтоні, а на працю УККомітету відразу зібрано $348.

ТАЄМНИЦЯ ГРОБУ МУССОЛІНІ.

Медіолян, Італія, 2 листопада. — Один з місцевих католицьких священиків заявив вчора, що в Італії є тільки чотири особи, які знають місце поховання творця італійського фашизму, Беніта Мусоліні. Проте, ці особи присягою зобов'язані до мовчанки. Священик додав, що між цими, які знають цю таємницю, немає нікого з родини Мусоліні.

4-ТИЙ КОНҐРЕС УКРАЇНЦІВ У ВАШИНҐТОНІ ЦЕНТРОМ ЗАГАЛЬНОЇ УВАГИ

Ню Йорк, 2 листопада. З канцелярії Українського Конґресового Комітету стверджують, що Четвертий Конґрес Американських Українців, який відбудеться вже в найближчу суботу і неділю у Вашинґтоні, став тепер центром уваги не тільки українського громадянства в Злучених Державах, але й широких українських еміграційних мас в інших країнах американського і европейського континентів. Кожного дня ще продовжують напливати зголошення делегатів і гостей на Конґрес. Екзекутива Комітету, йдучи на зустріч тим нашим громадам та їх організаціям, що досі ще не поспіли полагодити всіх звязаних з висиланням делегатів формальностей, рішила полагоджувати всі ці формальності, включно з оплатами і членськими внесками, теж безпосередньо перед Конґресом та уже під час реєстрації. В Конґресі візьмуть участь теж представники канадійських українців. Велике заінтересування Конґресом серед української еміграції в Европі потверджується фактом, що редакції українських европейських газет призначили на Конґрес своїх окремих кореспондентів. Подібне велике заінтересування виявляється теж концертом Капели Бандуристів, що відбудеться під час і в рямках Конґресу. Продовжують напливати замовлення білетів вступу на концерт не тільки від місцевого українського громадянства, але теж американців.

Повідомляється, що реєстраційну оплату повинен вплатити кожний делеґат. Для всіх делеґатів, які вже замовили кімнати, вони зарезервовані поіменно в готелю Статлер. Якщо в зголошеннях делеґатів не було зазначено інакше, кімнати зарезервовано на один день, то є зі суботи на неділю. В сучасному політичному положенні в світі, Конґрес Американських Українців приковує увагу теж відповідальних американських кол, як і поодиноких закордонних представництв, акредитованих у Вашинґтоні.

ВИСТАВКА УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА У ВАШИНҐТОНІ

Підчас Четвертого Конґресу Американських Українців у Вашинґтоні, в днях 5. і 6. листопада, буде відкрита спеціяльна виставка українських мистців. Її зможуть оглянути не тільки учасники Конґресу, а й численні запрошені представники американського мистецького і журналістичного світу. Виставка обійматиме твори українських мистців, які повстали в післявоєнний час на еміґрації. Учасники тієї виставки сьогодні знаходяться в багатьох частинах світу: ЗДА, Канаді, Венесуелі, Арґентині, Німеччині, Франції, Австрії і ін. Більш як половина експонатів належить до тих, які минулого року прийшли до Америки заходом ЗУАДКомітету у Филаделфії для окремої виставки, яка, проте, з незалежних від Комітету причин не змогла відбудитися.

На виставці у Вашинґтоні будуть, між іншими, показані різьби О. Архипенка, морські краєвиди Ол. Грищенка, нашого визначного мистця з Парижу, твори якого має багато світових музеїв (Музей Барнеса в Филаделфії має 17 його малюнків), далі будуть малюнки Галини Мазепи, з яких деякі весною ц. р. були вистав-

(Докінчення на стор. 4-тій)

КОМУНІСТИ ПЕРЕБРАЛИ КОНТРОЛЮ ЦЕРКВИ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

НОВИЙ ЗАКОН ПРО ПІДПОРЯДКОВАННЯ ЦЕРКВИ КОМУНІСТИЧНІЙ ВЛАДІ УВІЙШОВ В СИЛУ.

Прага, 2. листопада. — З вчорашнім днем в Чехословаччині увійшов в силу ухвалений недавно большевицьким парляментом закон про повне підпорядкування церкви комуністичній цивільній владі. В той спосіб формально була б закінчена комуністична боротьба проти церкви, хоча вона увійшла тільки в нову стадію. Католицьке духовенство, не зважаючи на вимушену політичним терором згоду єпископату на цей закон, продовжує свої протести проти нього та пасивний спротив його постановам. Новий закон перемінює церкву в комуністичну державну інституцію, вповні залежну від окремого міністерства, а всіх священиків перемінює на державних урядників, зобов'язуючи їх складати присягу вірности комуністичній владі та комуністичному режимові, узалежнюючи їх від уряду теж державною платнею. Новий закон, який тількищо увійшов в силу, постановляє: 1. Священики стають державними урядниками з державною платнею. За окремі заслуги для комуністичної держави їм признаватиметься окремі грошеві нагороди, степендії і т.п.; 2. Держава перебирає адміністрацію всіх церков, церковного майна, церковних інституцій та всеї церковної власности; 3. Виконувати церковну службу і проповідувати дозволяється тільки тим священикам, що зложать присягу вірности комуністичному урядові; 4. Протягом найближчих трьох місяців всі церкви зобов'язані приготовити для уряду докладний інвентар свого майна, як теж передбачуваний бюджет своїх видатків; 5. Всі духовні семинарії стають державними школами та під державною контролею; 6. Кожне порушення цього закону каратиметься гривною і тюрмою. Закон відноситься до всіх церков, але величезна більшість чехословацького населення є католицьким.

ВИШИНСЬКИЙ ПРО ДОПОМОГУ ГРЕЦЬКИМ ПАРТИЗАНАМ.

Лейк Сoксес, 2 листопада.— Совєтський міністер закордонних справ, Андрей Вишинський, твердив вчора, що большевицькі партизани в Греції діставали зброю з трьох країн, охоплених пляном Маршала, іменно з Франції, Італії і Туреччини та „іншими морськими шляхами". Свої твердження він видвигнув в Політичному Комітеті Генеральної Асамблеї під час дебат в справі американського обвинувачення проти Альбанії, Болгарії та інших совєтських сателітів.

БРИТАНСЬКА ФІНАНСОВА ДОПОМОГА ЮГОСЛАВІЇ.

Лондон, 2 листопада. — Тут продовжуються британсько-югославські торговельні переговори, що мали б допомогти Югославії в боротьбі проти совєтської блокади. З поінформованих джерел заявляють, що закінчення переговорів та підписання договору дещо відтягається, бо Югославія тепер намагається дістати від Британії ще більші кредити, ніж це початково пропоновано.

ЮГОСЛАВІЯ В ПІДГОТОВЦІ ДО ОБОРОНИ ПЕРЕД СОВЄТСЬКОЮ ІНВАЗІЄЮ.

Београд, 2 листопада. — З кінцем минулого тижня на югославсько-мадярському кордоні прийшло до серіозніших перестрілки між мадярськими і югославськими військами, яку вважається першою серіознішою провокацією збройного полагодження теперішнього конфлікту між Совєтами та Югославією. Югославський уряд твердить, що стрілянину на кордоні спровокували мадярські війська, а мадярський уряд це саме закидує Югославії. Збільшене напруження між Совєтами і Югославією, зірвання договорів між тими країнами та постійні совєтські погрози заставили уряд маршала Тіта поробити відповідні оборонні заходи на випадок совєтської інвазії. В останньому повідомлено про мобілізацію резервістів та технічного персоналу югославської армії, що рівняється майже загальній мобілізації.

ФІНСЬКИЙ ПРЕМІЄР ПРО БРЕХЛИВІСТЬ СОВЄТСЬКОЇ ПРЕСИ.

Гельсінки, 2 листопада. — Фінський премієр Карль Фаґерголм виступив вчора на конґресі соціял-демократичної партії з обвинуваченням, що совєтська преса повинню своєї брехні і при допомозі такого ж забріхання фінської комуністичної п'ятої колони намагається підкорити собі цю країну. Проте він твердив, що в останніх місяцях фінському урядові пощастило: закінчити комуністичне опанування поліції, привернути громадські вольності і права, закінчити комуністичний терор серед робітників та не допустити комуністів до ключевих позицій в робітничих професійних спілках.

БРИТАНСЬКІ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ ДО ПРОПОЗИЦІЇ ГОФМАНА.

Лондон, 2 листопада. — Пол Гофман, американський адміністратор базованої на пляні Маршала програми европейської співпраці, видвигнув вчора домагання повної інтеґрації господарств західно-европейських країн, вважаючи це головною передумовою успішної боротьби проти постійних криз. Відповідаючи на це домагання, британський канцлер скарбниці, Сер Стаффорд Кріпс, видвигнув застереження, що Британія може на це погодитися тільки під кутом своїх зобов'язань до країн камонвелту.

УРАН В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЗОНІ НІМЕЧЧИНИ.

Гоф, Німеччина, 2 листопада. — Німецький інженер д-р Альберт Куммер повідомив про знахідку слідів важливого для продукції атомової енергії урану в горах Фіхтель в американській зоні, недалеко совєтсько-чеського кордону.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сиґі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA." P. O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

ЧИСТКА В К. І. О.

Виглядає, що приходить кінець комуністичним впливам теж і в Конґресі Індустріяльних Організацій (КІО), по Американській Федерації Праці (АФП) другій найбільшій робітничій юнії. Загально відоме, якими великими панами почували себе комуністи в КІО, особливо в часі воєнної спілки Злучених Держав з Совєтами. Відоме теж, скільки шкоди вони нанесли країні й американському робітничому рухові, намагаючись зробити його знаряддям Кремля. До цього треба додати ще й таку допомогу, яку давали комуністичні „боси" КІО Сталінові, завівши цю американську робітничу організацію до Світової Трейд-Юнійної Федерації, що служила Москві та комуністичній інфільтрації в світі, а не робітничій солідарности і поліпшенню долі світового робітництва.

Що таке ділялось, завинив багато в першу чергу Джан Л. Луїс, що залицявся до комуністів, щоб при їх допомозі здійснити мрію свого життя і стати на чолі цілого робітничого руху в Америці. Але винуватий теж і Филип Морей, теперішній президент КІО. Цей останній, по правді, не є ніяким симпатиком комуністів, але задовго потурав їм та йшов з ними на різні опортуністичні компроміси, щоб таким чином втриматись при владі. Його угодовство могло таки згодом довести цілу організацію до такого стану, що вона стала б — через свої комуністичні відділи — загрозою країні, коли б ця опинилась, наприклад, у війні з Москвою. На щастя відношення американського загалу до комуністів змінилось до такої міри, що вже по цілій країні зачали приглядатись ближче комуністичній пятій колоні. Щойно та радикальна зміна у відношенні до комуністів як зрадників країни заставила теж і Морея, як президента КІО, перевести ґенеральну чистку в цій юнії. Конвенція КІО, яка відбувається тепер в Клівленді, є започаткуванням цеї радикальної чистки, яка може закінчитись тим, що з КІО викинуть уже на самій конвенції кілька юній, а решту по конвенції. Цій конвенції запропоновано теж зміну статуту в тому напрямі, що комуніст чи який інший тоталітарист не зможе бути урядником КІО та що екзекутивна рада буде в праві більшістю двох третіх голосів позбавити членства такі юнії, яких політика змагає до цілей, що їх здійснює Комуністична партія, або фашистський, чи який інший тоталітарний рух.

З настроїв цьогорічної конвенції КІО можна припускати, що запропоновані зміни статуту перейдуть подавляючою більшістю голосів. Уже урвався терпець навіть і багатьом лівим, що досі завжди попирали комуністів та йшли з ними в одному ряді. Причиною цеї зміни в настроях лівих елементів має бути спротив проти щораз нахабніших приказів Москви. Іншими словами є це бунт проти кремлівської диктатури в американському робітничому русі.

Проте не треба забувати, що ці юнії, які готові тепер опинитись поза межами КІО, будуть далі під диктатом комуністів. Між ними є такі, які мають особливе значення з огляду на краєву оборону. Що буде з ними, важко передбачити. Та добре, що хоч переведено поділ та що наступило гостре відмежування американського робітничого руху від комуністів і тих, що йдуть за ними. Як знаємо, американці не мають нахилу до „чисток", але як уже зачнуть щось чистити, то чистять основно. Мабуть так буде тепер і з комуністами та комунізуючими.

СЛОВА І ДІЛА

З нагоди Листопадових Роковин по наших громадах в цьому році, як і в усіх попередніх, знову пролунають великі слова, повні патріотичного змісту та великих приречень, що „душу-тіло ми положим" та що ми нічого не пожаліємо і цілком певно „тую червону калину підіймемо" і „нашу славну Україну розвеселемо". Знову стоятимемо перед портретами великих мужів нашої історії та прирікатимемо, що докладемо всіх зусиль для успішного завершення початого в Листопаді 31 років тому великого діла визволення України та наших „братів-українців з московських кайдан".

Це на словах. А як мається справа на ділах?

Якщоб ми поглянули сьогодні в каси наших центральних Конґресового і Допомогового Комітетів, ми жахнулися б тої лицемірности наших власних слів. Спитаймо себе, скільки кожний і кожна з нас жертвували на народні цілі в цю рішальну хвилину нашої історії, що ми казали, а що зробили для української справи, і навряд чи буде між нами багато таких, що не почервонілися б перед своєю власною совістю. Якби наші збірні діла відповідали нашим збірним словам і запевненням бодай в малій пропорції, як інакше, як ліпше виглядала б тоді й ціла українська справа!

Ми не думаємо тут наводити подрібні факти, аналізувати причини і переконувати. Фактом є, що каси Українського Конґресового Комітету і ЗУАДКомітету порожні. Фактом є, що ці Комітети виконують величезну працю для добра українського народу і української справи та в інтересі Америки. Фактом є, що цю працю двигає на своїх раменах відносно малий гурт людей, тоді як інші, крім великих слів великої сили, нічим іншим до цеї праці не причиняються. Фактом є, що серед нашого громадянства є багато сиромудрих одиниць, які своє „патріотичне" післанництво добачують у вишукуванні „причин", щоби ними прикрити свою інертність, якщо не шкідництво в громадських справах. Теж фактом є, що наш громадський загал є дуже щедрий на словах, але не дуже запалюється, як треба самому принести будь-яку жертву.

В останніх днях з Конґресового і Допомогового Комітетів повідомили, що їхні фонди вже майже цілком вичерпані. Оба Комітети, що вже виконали таку великанську роботу та які мінімальними засобами здійснюють найбільш сміливі пляни, що приносять найбільшу честь цілій нашій громаді і викликують подив серед чужинців, стоять перед загрозливою проблемою, що в недалекій майбутності...

Ще не хочеться сказати цього фатального слова, що чорною плямою ганьби було б записане в історії американських українців. Але його може сказати катастрофальна дійсність. Ми залюбки говоримо про минулу жертвенність, забуваючи, що кінець діло хвалить. В цьому випадку ми повторюємо свій найбільший історичний гріх, бо не спроможні завершити діла.

Проте, ми не думаємо ще дальше переконувати наш загал в потребі збільшеної жертвенности та її наглячости. Хто ще досі в цьому не переконався, той не має права називати себе громадянином. Кого свіжа кров українських борців за волю не переконує, що їм треба допомогти, кого не переконують терпіння і загроза повної заглади ще десятків тисяч українських скитальців в Европі, до кого не промовляє кров і сльози, до того не промовить жадне слово. Тих слів і закликів наші Комітети аже видали стільки, що вони зрушили б камінь, а не то людське серце. А наш загал справді як та гора, що застогнала і вродила мишу.

В справі жертвенности хотілося б промовити до нашого загалу ще дещо іншими словами. І якщо положення не поправиться, їх таки доведеться сказати. Аби майбутній історик їх записав яко в причту всім немудрим людям. Аби причин нашої недолі не шукати в „обставинах", але серед нас самих.

Листопадові святкування дають добру нагоду поправити це катастрофальне положення. Американський нарід складає біліони долярів на рятунок цілком чужих людей. Чи ж би наш загал був справді аж до такої міри байдужий, щоб не зложив найконечніші фонди на рятунок своїх рідних українських братів? Чи ж би тоді, як Америка творить та жертвенно виконує найбільш великодушні пляни для рятунку незахоплених ще большевизмом країн, ми мали б пожаліти своїх пожертв на оборону та на рятунок нашої рідної України, що вже три десятки років корчиться в конвульсіях большевицької неволі?!

Заклики наших Конґресового і Допомогового Комітетів до збільшеної і негайної нашої жертвенности є закликами тих мільйонів наших рідних братів і сестер, що гинуть. Якщо ми тих закликів не послухаємо та не заговоримо ділами, тоді справді готове промовити каміння, проклинаючи людей, що не мали людського серця. В ці Листопадові Роковини ми більше ніж будь-коли повинні пам'ятати, що не слів, але діл наших і нашої жертвенности потребує поневолена Україна та її знедолений люд!

Москва готується до війни

Хто має вуха, щоб слухати, нехай чує: щодня з усіх опанованих Москвою радіостанцій вилітають бойові марші, воєнні пісні, войовничі промови та злонамірені інформації проти західних великодержав і зокрема проти Злучених Держав Америки. Нові висилання з Москви та з інших підсовєтських країн під назвою „Правда про Америку" мають показати підданим Сталіна Америку як країну неволі, голоду, як державу, що готується до нападу на „батьківщину робітників і селян цілого світу" — СССР. В підсовєтських країнах улаштовуються судові процеси проти здогадних „американських агентів" (навіть комуністів!), і ці то люди „признаються", що вони ніби діяли з доручення „американських капіталістів та імперіялістів".

Москва відкрито називає Америку „ворогом" і відповідно до цього мобілізує свої сили. Совєтський уряд звертає особливу увагу на своє військо й його виховання до війни. Приміром, висилання з Москви вбивають у голови вояків совєтської армії потребу **абсолютного, сліпого послуху** наказам і **„наказ начальника для підлеглого є законом"**, — повторює совєтська пропаганда. Треба пригадати, що трибунали західних великодержав тяжко судять ще й досі тих вояків німецької армії, які виконували нелюдські накази своїх начальників за Другої світової війни.

Запоморочування народніх мас пропагандою і їх застрашування має одну ціль: зробити з людей безвольних автоматів, як знаряддя політики совєтського уряду. Цим большевицька система дуже небезпечна для всіх своїх ближчих і дальших сусідів. Москва хоче викликати в підлеглих їй масах недовіря і непевність до зовнішнього світу, як до чогось пекельно ворожого, підступного і „нечистого". Відрізані від чужого світу люди під комуністичною диктатурою живуть у фантастичній уяві про життя в чужих країнах. До речі: ця нароком утворена ізоляція і пропаганда має свою традицію в царській Росії. Російський царський уряд в 19 віці давав вказівки органам своєї преси, щоб писали про голод і непорядки в країнах Західної Европи на те, щоб відвернути увагу людности царської держави від злиднів у власній країні,

В совєтській пресі багато пишеться про „американську агресію" та „американський імперіялізм". Комуністична преса в Америці веде в цім дусі свою пропаґанду. Натомісць совєтську Москву комуністи вибілюють як лагідне ягнятко, що хоче миру і спокою.

Ми поставимо питання: що зробила б Москва в 1945 році, коли б перша мала в руках атомову бомбу? Чи Сталін ждав би, поки американці зроблять собі атомові бомби? Напевне ні! Москва, не оголошуючи війни, негайно була б збомбардувала центр „капіталістичних держав", щоб зломити спротив і примусити їх до капітуляції.

Знаючи політику московського уряду, відомий англійський політик Кінґ-Голл писав недавно, що Західні великодержави могли б ще 1945 року зробити третю світову війну непотрібною і треба було загрозити Сталінові атомовою бомбою...

Тепер пізно вже мріяти про те, що могло б бути, коли б було зроблене так, як не зроблено... Але і сторія свідчить, що народи дорого платять нераз за недостатню прозорливість своїх провідників.

Те, що большевицькій Москві дано час для виготовлення найстрашнішої зброї — атомової бомби, тяжко помститься на всім людстві.

В своїх споминах про Другу світову війну Винстон Чорчил називає її **„не необхідною"**. Цим він хоче сказати, що до цеї війни можна б було недопустити. І Чорчил дійсно дає факти, як нерозуміння плянів Гітлера на Заході дало змогу „фюрерові" озброїти Німеччину і почати війну. Тепер за улегшення Сталінові зброєння є теж немало винних. 1945 року совєтську армію і державу можна було легко зліквідувати. Тепер це буде коштувати мільйонових жертв і руїни цілих країн і народів.

С. К.

ЯК РЯТУВАТИ БИЗНЕС?

Ми вже писали в попередній статті, що в Злучених Державах завважується перехід капіталістичної господарки у „лейбористичну". Відомий американський економіст і головний противник соціялізму, Джан Дейвенпорт, згоджується, що від депресії 1932 року у Злучених Державах заобсервовується напрям, який біжить паралельно з розвоєм соціялізму в Англії та в західній Европі. Започаткував його т. зв. Ню Діл, а продовжує Труманів Фер Діл, що і творить програму для американського Велфер Стейт (допомогова держава). — Опоненти цього напряму говорять, що він у продовженні веде до соціялізму; Велфер Стейт веде до тоталізму. Дейвенпорт пригадує, що величезна комбінація капіталізму і праці, відома як американська індустріяльна промисловість, змінила життєві обставини на землі. Це створило новий рід суспільства з новими критеріями та новими надіями. Це два рази врятувало західну культуру на полях бою. Це піднесло життєвий стандарт людини до висот, про які передше й не мріялося.

Сьогодні американська промисловість у тіні держави, в непевності свойого майбутнього, зайнята політичною боротьбою з власними робітниками. Її атакують і бють з уваги на небезпеку комунізму та депресії.

Дейвенпорт розглядає питання Велфер Стейт — і головно з погляду права і моралі. Він ставить питання: чи Велфер Стейт це справедливе жадання „панем ет цірцензес" А якщо це справедливе бажання виникає зі соціяльного розвою, то чи можна йому зарадити без того, щоб уводити в державі автократію. На його думку така розв'язка існує і вона в руках самих бизнесменів.

Ґ. Т. Робінзон, директор Російського Інституту в Колумбійському Университеті сказав: Існує нагла потреба філософічної реконструкції та відновлення на зразок філософії французьких енциклопедистів, авторів Декларації Независимости, Вірджінського Закону Прав чи на зразок французької Декларації Прав Людини та Громадянина. Усі ті монументальні осяги були продуктами співпраці та подібна співпраця дасть найкраще запевнення задоволення наших теперішних потреб". У Злучених Державах права людини охоплюють право на життя, право на свободу та право бути щасливим (погоня до щастя). Ці три різні роди прав зображують духове право (погоня до щастя), політичне право (свобода) та економічне право (життя). На тлі цих підставових американських прав Дейвенпорт розглядає домагання Велфер Стейт-у. Перш за все він опридільє ролю держави. Правда, державі призначено запевнювати існування всіх цих трьох прав людини, але її головним завданням є зберігати політичні права. В духовій ділянці, на приклад, звертаємось до держави, щоб будувала та поширювала школи, але напрям навчання і розв'язку наукових проблем дають люди науки. Це саме в мистецтві, в культурі, тощо. Це саме повинно бути в ділянці економії. Дейвенпорт віддає тут головний голос бизнесменам, які ще не пробудились зі сну, але перед якими великі завдання винести на правильний шлях не лише американську господарку, але й світову.

(Докінчення на стор. 3-тій)

Д-р Іван Німчук.

ЗІ ЛЬВОВА НА ЛУБЯНКУ

1)

Я попрощався з усіми мешканцями камери і за хвилину мене викликали з речами. Я зійшов по сходах на долину і мене впровадили знову до невеличкої кімнати - канцелярії, тої самої, де мене основно зревідували перед вкиненням до камери ч. 5. Тепер, у приявності двох старшин НКВД, з яких один був начальником тюрми, а другий моїм конвоїром, у мене перевів знову докладну ревізію третій енкаведист. Ще в камері сховав я заздалегідь на всякий випадок у рубцях при кишені маринарки невеличку голку і в другому місці маленьку шпильку, а в рубцях штанів дрібненький кусочок олівця (без деревяної оправи). При ревізії знайшли в мене два кусники правдивого олівця, що їх я врятував першим разом, але те, що я сховав у рубцях, залишилося при мені.

Командант тюрми, передаючи конвоїрові велику жовту коперту, сказав до мене, що в ній є мої папери-документи, а також годинник. Я зрозумів, що мене перекидають до якоїсь іншої тюрми, але що мене повезуть аж у Москву, я не подумав. Командант передав ту заляковану коперту старшині-конвоїрові і коли я по ревізії знову убрався, мене випровадили на вязничне подвіря.

На невеличкому подвірі стояло звичайне вантажне авто з широкою, некритою плятформою, на середині якої лежало велике ґумове колесо. Я видряпався на плятформу і сів на колесо. Поруч мене опинилися три молоді сторожі-енкаведисти, озброєні в кріси і револьвери, а старшина з жовтою копертою в руках, в товаристві ще одного, молодшого, сів коло шофера. Отже мене везло 6 енкаведистів.

Авто рушило з подвіря і попрямувало вулицею Льва Сапіги вгору, в сторону головного двірця. Це означало, що мене повезуть кудись дальше залізницею. По дорозі мусіли ми затриматись напроти політехніки, бо вулицю в тому місці затарасувало друге вантажне авто, заповнене пропаґандивною літературою, що її роздавали два чи три аґітатори прохожим та студентам, які виходили з брами політехніки і товпились біля того авта. Наше авто було так близько того другого, що я сягнув рукою, і один з аґітаторів пхнув мені газету „Червони Штандар" та ще якусь летючку в польській мові. Але один з моїх конвоїрів незамітним рухом руки ту літературу від мене забрав.

Як тільки ми віхали в ту людську гущу, в якій ледве чи хто зорієнтувався, що це везуть арештанта, я подумав, чи не заризикувати б і не скочити в ту юрбу. Але де запорука, що та юрба мене між собою сховає, або дозволить утекти? Риск був завеликий, тим більше, що я мав би проти себе певних шістьох озброєних енкаведистів і трьох аґітаторів з другого авта, не кажучи вже про аґентів, що були, можливо, серед юрби. Та за хвилину наше авто пробило собі серед людської маси дорогу і рушило далі.

Ми віхали кількадесять кроків, як з будинку академічної гімназії вийшов мій добре знайомий учитель М. Легким кивком голови я його поздоровив, він мені так само відповів, і я був певний, що він повідомить моїх приятелів, які були одночасно і його приятелями, що він бачив, як мене вивозили. Тим часом по повороті з Москви, 19 місяців пізніше, я ствердив з сумом, що проф. М., мабуть з перебільшеного страху, не згадав про мій вивіз зі Львова нікому ні одним словом. Як швидко люди піддавалися панічному страхові, що його поширили довкала себе большевики, і як зразу ж „пристосовувались" до нових обставин!

Наше авто, не доїжджаючи до головного двірця, скрутило ліворуч поміж магазини Народної Торгівлі, Маслосоюзу й інших торговельних фірм до розгалужених тут бічних залізничих рейок. Саме на цьому закруті минало нас вантажне авто Маслосоюзу, в якому поміж іншими робітниками побачив я і робітника-односельчанина, гарного, ідейного хлопця-сироту, що його я перед роком стягнув з села і примістив на працю у Львові. Не зважаючи на мій заріст, він мене пізнав і вклонився, нащо я відповів тільки кивком голови. Він єдиний не побоявся потім оповідати про мій вивіз своїм і моїм знайомим.

Коли скінчився той бльок магазинів, наше авто спинилось. Під охороною пятьох сторожів я попрямував далі через яку десятку рейок поміж безчисленними вантажними вагонами, аж нарешті ми опинились перед якимсь дивним поїздом. Той поїзд стояв відокремлено, його вагони мали маленькі, заслонені віконця. Коли я ввійшов за своїм провідником до середини вагону, я побачив, що це вагон-тюрма, де келіями були строго відокремлине від себе, вузькі переділи-клітки. Виглядало зовсім так, якби в таких клітках мали перевозити диких, небезпечних звірів.. Кожний переділ був строго ізольований двома стінами від інших, а задня стіна була без вікон. Вхід до переділу замикали грубі залізні ґрати і на них ще й важкі залізні двері. І в ґратах, і в дверях був малий отвір, через який подавали арештантам їжу. Кожна така клітка, призначена на одну особу, мала здовж поперечної стіни лавку, на якій можна було сидіти і спати. Під стелею була закратована лямпочка. Коли залізні двері були відчинені, то до клітки доходило світло від коридора, що йшов вздовж вагону попід віконця

(Продовження на стор. 4-тій).

ЯК РЯТУВАТИ БИЗНЕС?

(Докінчення зі стор. 2-ої)

Правда, він закликає теж працівників, щоб принесли до економічних проблем ту саму інтелігенцію та ту саму добру волю, яких вимагається від працедавців, щоб приносили до соціяльних проблем. Він дораджує економічне обезпечення, яке є гідне працівника-члена американського демократичного суспільства, бо покровительський погляд, що підприємець є відповідальний за щастя та допомогу працівникам, відноситись може до февдального типу суспільства, а не до демократичного. У співвідношенні працівника і працедавця повинна пробиватись людяність, щоб робітника не робити слугою машини та розуміти теж його ідеї. Затруднення робітника — це продаж праці і ця продаж повинна відбуватись в колективний спосіб. Вкінці працівник повинен партиципувати в призначенні бизнесу.

Дейвенпорт говорить, що для мрійників демократії було все ясним, що держава — це радше конечне, придавлююче зло, ніж пожадане, незв'язане добро. Народження щастя в індивідуумах, які діють у свойому приватному засягу відносно інтересу та морального осуду. Це була віра будівників американської держави аж до зросту корпорацій. Тепер бизнесове суспільство має показати, що корпоративна акція, що є приватною, може осягнути цей результат. Права людини можуть бути збережені в корпоративних руках, як були бережені в індивідуальних.

Згаданий у попередній статті проф. Слічтер уважає перехід американської господарки від „бизнесу" до „праці" за корисний для суспільства. Але й він заявляє, що було б краще, коли б провідники „бизнесу" відзискали свій утрачений вплив у державі. Бизнесмени мають інші зацікавлення, ніж працівники й бачать проблеми іншими, ніж працівники. Тому їх обов'язком робити політику. Більшість суспільства не зацікавлена у виробництві. Її зацікавлення у розподілі приходів. Бизнесмени є найбільшими приятелями зросту продукції. Тому зріст впливу бизнесменів поможе суспільству зустріти потребу зросту продукції. Теж у громадженні капіталу зацікавлені головно бизнесмени і їх вплив помічний суспільству. Визначна роля бизнесменів у регуляції цін, бо держава потребує людей, які розуміють заслуги руху цін, як організатора продукції, а такі люди можуть вийти з-поміж бизнесменів.

Бизнес може відзискати свої втрачені впливи в державі на таких трьох умовинах: 1) Зробити бизнес більш істотною частиною суспільства; 2) Брати участь у плянуванні; 3) Більше і ширше цікавитись суспільними проблемами.

Мова головно про корпоративну промиловість, яка приносить половину державних приходів. Корпорації мають від 6—7 мільйонів уділовців. Це число мусить зрости. В 1933 два уділовці американської корпорації припадали на члена Юнії, сьогодні два члени Юнії на одного уділовця. Мільйони людей з низькими доходами мають стати уділовцями американських корпорацій. Борд директорів корпорації повинен складатись з лідерів суспільної опінії та людей, що мають інформації з першої руки: видавців, фармерів, професіоналістів, навіть проповідників. Сьогодні директорами є урядники інших корпорацій і т. зв. капіталісти, люди, що мають великі вклади капіталу і ними не орудують. Розв'язкту соціяльних проблем можуть принести бизнесмени, але в них мусить бути добра воля прислухатись до потреб суспільства. Якщо бизнес зуміє переконати суспільство, що в нього добра воля знаходити розв'язки соціяльних проблем, він дістане послух суспільства. Суспільство остане лейбористичне, але бизнес візьме інтелектуальну ініціятиву, яку втратив. Існує небезпека, що суспільсдво переформується у таке, в якому бизнес не має голосу. Залежить від бизнесу, чи він включиться до нового соціяльного положення і зложить свою контрибуцію у рішальному бігу історії.

Ось дві різні думки двох американських економістів в тій самій справі і з цим самим заложенням: рятувати бизнес. Котра з них дістане послух у бизнесменів покаже дальший соціяльний розвій Злучених Держав.

Т.

М. БОРИК, ЧЛЕН 406 ВІДДІЛУ У. Н. СОЮЗУ, КАНДИДУЄ.

Активний американський українець, Михайло Борик, років 45, бизнесмен з Олифанту, кандидує в листопадових виборах у повіті Лакавана з рамені Республиканської партії на начальника табулі (Рікордер оф дідс). Кандидат належить до багатьох українських організацій і заслугує вповні на те, щоб його при виборах щиро поперти.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Пожертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 17

Відділ:	Жертва:
Український Комітет в Кортіс Бей, Мд.	$ 5.00
Михайло Ребрик, старший	3.00
Петришин Онуфрій	2.00
Олександер Вишнівський	2.00
Оксана Терещук	2.00
Микола Паращак, передпл.	2.00
Василь Ратич	2.00
Микола Іванів, передпл.	1.25
George Didenko, передпл.	1.00
Стефан Сегер, передпл.	1.00
Д-р Т. Витанович	1.00
Ф. Гнойовий, передпл.	1.00
Антін Кондратенко, передпл.	1.00
Йосиф Крук	1.00
6 Андрій Вовк	2.00
6 Іван Максимців	2.00
14 М. П. Отрок	3.00
14 Філевич Олександер	2.00
21 Теодор Смик	3.00
25 В. Авраменко	2.00
44 Антін Бодник	2.00
69 Микола Щур	2.00
130 Грицак Леон	2.00
130 Сеньковський Теодор	2.00
130 Коваль Михайло	2.00
130 Ковалишин Іван	2.00
130 Малец Петро	2.00
130 Серединський Іван	2.00
130 Тинецький Олекса	2.00
130 Кравець Мирон	2.00
130 Середюк Микола	1.00
170 Павло Савка	5.00
170 Ростислав Ратич	1.00
173 Chalus Nicholas	2.00
194 Черник Микола	2.00
204 Walter Wodiuk	2.00
219 Анастазія Боднар	10.00
238 Гузиляк Михайло	2.00
238 Богдан Флюнт	2.00
266 Павло Чучман	2.00
270 Іван Мич	2.00
275 Ілія Щупляк	2.00
288 St. Dimitri Lodge	5.00
312 Анна Білецька	2.00
361 Данило Захарків	2.00
361 Бартко Стефан	3.00
364 Anna Buebler	3.00
371 Павло Атрочин	2.00
432 Peter Charko	2.20
432 Роман Жаровський	2.00
432 Тимчук П.	1.00
456 Гичар Василь	2.00
464 С. Г.	1.00
473 Володимир Домарадзький	2.00

ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАВІСОЮ

НЕЦЕНЗУРОВАНІ ВІСТІ З-ПІД СОВЄТІВ

Бостон. — Тутешній щоденник „Крисчієн Сайенс Монітор" містить низку статтей свого берлінського кореспондента Едмунда Стівенса, під спільним заг. „Диз из Роша" („Ось Росія"). Редакція заповіла таких статей 40, а доки-що помістила шість. Стівенс перебував упродовж десяти років як кореспондент згаданої газети в Москві. Знаючи російську мову, він мав нагоду порозумітися з місцевими людьми, на скільки це взагалі було можливе. Та коли почалася в Совєтах постійна протиамериканська кампанія, положення американців у Совєтах стало нестерпним до тієї міри, що навіть американські діти не могли зустрічатися з дітьми росіян, бо російські діти стали прозивати американських „американцями" з виразом погорди. Дім Стівенса був під постійним доглядом енкаведистів (тепер „МВД"), а так само стежила тайна поліція кожного члена родини на вулиці, в трамваєвих возах а навіть і в автах. Коли в Ню Йорку арештовано совєтського шпига Ґубічева, нагінка на Стівенса, як і на інших чужинців, головно американців зросла. Тоді кореспондентові не оставалося ніщо інше, як вибратися з негостинної країни. Тепер він посилає свої кореспонденції з Берліну, описуючи в кожній окремі різнородні — нецензуровані — картини з побуту в Совєтах.

Листування Редакції

Проситься п-ню Наталію Леочко і Михайла Купчика подати точні адреси, щоби вислати замовлені книжки, які пошта завернула, бо зла адреса.

ВИСТАВКА УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА У ВАШИНГТОНІ.

(Докінчення зі стор. 1-ої)

лені в венесуельському Національному Музеї в Каракасі, красвиди Василя Кричевського, перед війною ректора Київської Академії Мистецтв, малюнки М. Дмитренка, Я. Гніздовського, С. Борачка і ін. мистців, що минулого року були на виставці в Німецькому Національному Музеї в Мюнхені, малюнки Миколи Азовського, М. Бутовича, С. Гординського, П. Андрусева, М. Неділка і інших творців сьогочасного українського мистецтва. Буде це виставка наскрізь новітня своїм духом й одночасно українська своїм характером.

Конґресовий Комітет доручив технічне оформлення тієї виставки мистцеві С. Гординському, який має в цій ділянці багатий досвід з подібних виставу у Львові, Парижі і Мюнхені.

ВІДДІЛ У. Н. СОЮЗУ У ВЕСТ ВАРВИК ІНІЦІЮЄ ДОПОМОГУ В ПЕРЕСЕЛЕНЧІЙ АКЦІЇ

Відділ УНСоюзу ч. 246 у Вест Варвик, Р. Ай., заініціював громадські збори, на яких вирішено дати всю можливу допомогу громади в переселенчій акції ЗУАДКомітету. Досі громада вже прийняла 6 родин нових іміґрантів і не зважаючи на місцеві труднощі з мешканнями і працею, рішено прийняти дальших 8 нових іміґрантів та вповні ними заопікуватися. Треба додати, що ціла місцева українська громада складається тільки з 15 родин.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО НА 1 ЛИСТОПАДА

Бруклин. — Старанням громади при церкві св. Миколая в Брукліні, Савт, відбулося Листопадове Свято у вівторок ввечір 1 листопада в залі церкви. Перед тим місцевий парох о. М. Вояківський, відправив у церкві панахиду за митрополита Андрія Шептицького і всіх поляглих за волю України. Програма свята в залі була скромна, бо йдуть підготування до торжественного відсвяткування десятиріччя Карпатської України з початком грудня. Реферат про Листопадовий Зрив виголосив інж. Зенон Салій, а відповідну деклямацію „Листопад", виголосила Леся Угрин-Безгрішна. Учасник визвольних боїв, о. Микола Вояківський, зясував часи, серед яких прийшло до зриву і обговорив заслуги митрополита Андрія для розвитку української державницької ідеї. Програму покінчено відспіванням Стрілецьких пісень і національного гимну.

ЗІ ЛЬВОВА НА ЛЮБЯНКУ

(Продовження зі стор. 2-гої)

— єдині віконця у вагоні. Ті віконця мали полотняні занавіси, що їх наша охорона відслонювала тоді, коли поїзд був поза більшими стаціями. Коротко: наш поїзд-мариво був одною з відмін т.зв. столипінок, що ними від часів царського міністра Столипіна перевозили вязнів на дальші віддалі. Большевики ці поїзди-вязниці, як і всю тюремну систему в СССР, „видосконалили", згідно з вимогами свого твердого, жорстоко-нелюдського режиму.

За своїм конвоїром я пройшов майже ввесь вагон і бачив праворуч кільканадцять заґратованих порожніх кліток. Щойно в одній з кінцевих кліток я побачив у ґратах впялені в мене запалі очі та зарослe обличчя, і мені здавалося, що це був або кол. посол УНДО і редактор католицького тижневика „Мета" у Львові Володимир Кузьмович, або згаданий вже польський соціялістичний діяч Бронислав Скаляк.

Від сусідньої клітки розсунули ґрати і впхали мене до середини та знову засунули ґрати, а за ними замкнули ще й залізні двері. Я опинився наче живий у могилі. Почування страшне, несамовите! Думки тиснули роєм до голови, в якій шуміло так, що я був раз якби приголомшений, то знову ніби в гарячці. На один момент мене щось здусило в горлі і короткий спазматичний плач потряс усією моєю істотою. А потім у страшній розпуці я став молитися. Боже, як я тоді молився! Перед очима станули мені українські бранці на турецьких ґалерах, такі ж нещасні, як і я, і я молився гаряче їх молитвою:

— Ісусе Христе, що перетерпів такі страшні муки, помилуй мене!

— Мати Божа, що так важко страждала під хрестом Свого Сина, рятай мене, рятуй нас усіх!

Ця коротка молитва, що плила з глибини моєї душі, принесла мені деяку полекшу. Я трохи успокоївся і став наслухувати.

За якийсь час я почув рух у коридорі. Десь розсунулись залізні ґрати і зараз потім знову засунулись, а за ними й залізні двері. Очевидно—привезли нову жертву і вкинули до клітки. А за хвилину отворили залізні двері в моїй клітці і я дістав через ґрати світло з коридору, що продиралось несміливо через віконце з занавісами. Від того моменту вартовий енкаведист ходив рівномірним кроком по коридорі і споглядав мовчки на кожну клітку, чи пак на її мешканця за ґратами.

Що якийсь час чув я — як поодинокі клітки відчинялися і замикалися — знак, що їх заповняли дальшими вязнями.

Серед крайнього напруження нервів провів я так пятницю і суботу. Коли в суботу пополудні рух у моїм вагоні припинився зовсім, я зрозумів, що всі клітки в ньому були вже заповнені. Зате я почув, як менш-більш що півгодини важке авто заїздило безпосередньо перед наш поїзд-мариво, з чого я зробив висновок, що енкаведисти за одну добу приготовили для своїх транспортів дорогу вже безпосередньо до самого поїзду та вивантажували вязнів до вагонів просто з авта. Рух того авта чув я цілу ніч з суботи на неділю.

(Кінець буде).

НОВИЙ ЧЛЕН ДИРЕКЦІЇ НЮ ДЖЕРЗІ БЕЛ ТЕЛЕФОНУ

Гвілер МкМілен

Оноді підприємство Ню Джерзі Бел Компані вибрало членом директорії Гвілера МкМілена, з Говпвел, Н. Дж. Це людина знана в цілому краю, як редактор, письменник і доповідач про природні ресурсу й земельне господарство. Він був головним редактором газети „Форм Джернал" і Патфайндер". Він є теж директором торговельної палати стейту Ню Джерзі і корпорації Фарм Джернал. Належить до екзекутивної ради Хлопячих Скавтів Америки, а теж є тростісом університету Рутґерс і Товариства Американських Підприємців. Між книжками, яких МкМілен є автором, звісні між ін.: „Гарячка Фармерування" (Ди Фарминг Фівер), „Забагато Фармерів" і „Нові багатства землі".

ПОВІДОМЛЕННЯ

Повідомляється членів відділу 240 в Істон, Мериленд, що дотеперішній секретар відділу п. Басюк виїхав до Филаделфії, а тому вибрано іншого секретаря, а саме: п. Григорія Добуша, якого адреса є: c/o John M. Shwaninger, Golbot County, Troppe, Md. Починаючи від 1. листопада, проситься посилати членські вкладки вже на адресу п. Добуша.

УВАГА!

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Новоприбуваючі українські іміґранти обезпечуйтесь в Товаристві „Дністер", відділ 430 Союзу, зорганізованім новими іміґрантами. Там знайдете поміч і пораду у Ваших нових життєвих справах. Зголошуйтесь особисто, або письмено, на адресу: "Dnister" Society, Branch 430 of Ukrainian National Ass'n, 2209 Aspen St., Philadelphia 30, Pa. — Р. Дяків, предс.; О. Вакай, секр.